

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda)

27. september 2012*

Riigiabi — Puu- ja köögiviljasektor — „Situatsiooniplaanid” puu- ja köögiviljaturu toetuseks
Prantsusmaal — Otsus, millega abi tunnistatakse ühisturuga kokkusobimatuks — Mõiste „riigiabi” —
Riigi ressursid — Kaasfinantseerimine riigiasutuse maksete ja tootjaorganisatsioonide vabatahtlike
maksete abil — Argumendid, mida haldusmenetluse käigus ei tõstatatud — Põhjendamiskohustus

Kohtuasjas T-139/09,

Prantsuse Vabariik, esindajad: E. Belliard, G. de Bergues ja A.-L. During, ning hiljem E. Belliard,
G. de Bergues ja J. Gstalter,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindaja: B. Stromsky,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 28. jaanuari 2009. aasta otsus K(2009) 203 (lõplik) Prantsuse
Vabariigi puu- ja köögiviljasektori „situatsiooniplaanide” kohta,

ÜLDKOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja esimees H. Kanninen, kohtunikud N. Wahl ja S. Soldevila Frago (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik C. Kristensen,

arvestades kirjalikus menetluses ja 23. aprilli 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 1 EÜ artikli 87 lõikes 1 on sätestatud:

„Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.”

Kohaldatavad siseriiklikud õigusnormid

Office National Interprofessionnel des Fruits, des Légumes et de l'Horticulture

- 2 Prantsuse code rural'i (maaelu seadustik) 1. jaanuaril 2002 kehtinud redaktsiooni artikkel L.621-1 näeb ette, et „Euroopa Ühenduse asutamislepingus määratletud eesmärkide saavutamiseks ning sissetulekute tagamiseks ja suurendamiseks, ebavõrdsuse vähendamiseks, tootmistegurite optimaalseimaks kasutamiseks ja turgude reguleerimiseks tootjate, töötajate, vahendajate, kaupmeeste ja tarbijate huvides võib Conseil d'État' dekreediga asutada järelevalveameteid toote või tootegrupi jaoks põllumajandus- ja toiduainesektorites”.
- 3 Code rurali artikkel L.621-2 sätestab:

„Nende ametite puhul on tegemist riigi kontrolli all tegutsevate avalik-õiguslike tööstus- ja kaubandusasutustega, kes on pädevad kogu nende vastutusalasse kuuluvale tootele vastavates põllumajandus- ja toiduainesektorites. Neile võib anda nende pädevuse teostamisega seotud haldusülesandeid. Nende ametite töötajad kuuluvad dekreediga kehtestatud ühiste avalik-õiguslike eeskirjade kohaldamisalasse”.

Põllumajandustootjate piirkondlikud organisatsioonid

– Ülesanded ja tunnustamine

- 4 Code rurali artikkel L.551-1 näeb ette, et „[k]onkreetses piirkonnas võivad haldusasutused tunnustada põllumajandusühistuid ja nende liite, põllumajanduslikke ühishuvi ühistuid, niisuguseid põllumajandustootjate kutseliite, mis ei kujuta endast tööseadustiku IV osas sätestatud üldise pädevusega kutseliitu, 1. juuli 1901. aasta seadusega reguleeritud põllumajandustootjate ühendusi, tingimusel et nende eesmärk on oma toodete väärtuse püsiv suurendamine, tootjate äritegevuse edendamine, tootmise korraldamine ja säilitamine teataval maa-alal”.
- 5 Code rurali artiklis L.552-1 on sätestatud:

„Selleks et ühtlustada tootmise, turustamise ja hinnakujunduse korda ning kohaldada ühtseid turuleviimise eeskirju, võivad eelmises artiklis loetletud tunnustatud organisatsioonid ning üldise või eripädevusega kutseliidud ühineda, et moodustada põllumajandustootjate piirkondlik organisatsioon konkreetses piirkonnas ja niisuguses ühes ja samas tootesektoris, nagu on määratletud artikli L.551-1 lõikes 2.

Põllumajandustootjate piirkondlike organisatsioonide puhul peab olema tegemist kas tööseadustiku IV osas sätestatud põllumajandustootjate kutseliidu või 1. juuli 1901. aasta seadusega reguleeritud ühendusega [...]

Põllumajandustootjate piirkondlikud organisatsioonid võtavad vastu eeskirjad, mis kehtivad nende kõigi liikmete suhtes.

Põllumajandustootjate piirkondlikud organisatsioonid aitavad kaasa riikliku ja ühenduse põllumajanduspoliitika elluviimisele ning annavad nõu neid puudutava sektori poliitiliste suundumuste kohta”.

6 Sama seadustiku artikkel L.552-2 täpsustab:

„Eelisõigusi ja soodustusi, mis on tunnustatud tootjarühmadel, võib anda ka põllumajandustootjate piirkondlikele organisatsioonidele, kui haldusasutus on neid tunnustanud.

Tunnustuse annab, peatab või lõpetab haldusasutus, võttes arvesse 8. augusti 1962. aasta seaduse põllumajandussuundumuste seaduse täiendamise kohta (muudetud kujul) artiklis 14 I ettenähtud põllumajandus- ja toiduainetööstuse suundumuste kõrgeima nõukogu arvamust”.

7 Code rurali artikli L.554-1 esimeses lõigus on märgitud, et „[p]õllumajandustootjate piirkondlikud organisatsioonid, kes tõendavad piisava kogemuse olemasolu teatavas valdkonnas, võivad pädevalt haldusasutuselt taotleda, et eeskirjad, mis nende liikmed on heaks kiitnud vastavalt nõukogu 18. mai 1972. aasta määruse (EMÜ) nr 1035/72 puu- ja köögiviljaturu ühise korralduse kohta artikli 15b lõikele 1, muudetakse kohustuslikeks ka tootjatele, kes tegutsevad nende regiooni ühes või mitmes majanduspiirkonnas”.

8 Code rurali artikkel R*552-1 täpsustab, et „[p]õllumajandustootjate piirkondliku organisatsiooni tunnustamise taotlus piirkonna või konkreetse tootesektori jaoks tuleb esitada põllumajandusministrile asjaomase organisatsiooni asukohajärgse departemangu prefekti kaudu” ning artikkel R*552-2 sätestab, et sellele taotlusele tuleb lisada teatud dokumendid, sealhulgas „organisatsiooni põhikiri”, mis peab sisaldama punkte, mis näevad ette, et „organisatsiooni vastuvõetud eeskirjad on kohaldatavad alles pärast põllumajandusministri heakskiidu saamist”, „kinnitust, kus on kirjas, mis liiki ja millisel kujul abi organisatsiooni liikmetele vajaduse korral antakse” ning „nende eeskirjade tekste, mis organisatsioon on vastavalt artikli L.552-1 sätetele vastu võtnud”. Code rurali artikkel R.552-4 sätestab viimaks, et „põllumajandusminister teeb tunnustamise taotluse suhtes artikli L.552-2 alusel otsuse, arvestades põllumajanduse ja toiduainetööstuse suundumuste ja koordineerimise kõrgeima nõukogu arvamust”.

– Tegevus

9 Code rurali artikli R.552-10 esimeses lõigus on ette nähtud, et „põllumajandustootjate piirkondlik tunnustatud organisatsioon võib uusi eeskirju vastu võtta või juba heakskiidetud eeskirju muuta üksnes põllumajandusministri sõnaselgel nõusolekul, arvestades põllumajanduse ja toiduainetööstuse suundumuste ja koordineerimise kõrgeima nõukogu arvamust”.

10 Code rurali artikkel R.552-11 näeb lisaks ette, et „[p]õllumajandusminister nimetab iga põllumajandustootjate piirkondliku tunnustatud organisatsiooni juurde esindaja” ning et „see esindaja, kes täidab asjaomase organisatsiooni juures tehnilise nõustaja ülesandeid, osaleb ise või vastavalt põllumajandusministri ettenähtud tingimustele esindaja kaudu organisatsiooni juhatuse koosolekutel ja liikmete üldkoosolekutel”, et ta võib „nõustada kohapeal või lasta endale edastada kõik organisatsiooni

või selle asutuste tegevust puudutavad tõendid ja dokumendid” ning et teda „teavitatakse pidevalt kõikidest juhatuse koosolekutel langetatud otsustest ja liikmete üldkoosolekutel võetud resolutsioonidest”.

- 11 Viimaseks, vastavalt code rurali artikli R.552-14 sõnastusele:

„Põllumajandusminister võib igal ajal, olles eelnevalt küsinud organisatsiooni seisukohta ja põllumajanduse ning toiduainetööstuse suundumuste ja koordineerimise kõrgeima nõukogu arvamust, tühistada kehtivatele eeskirjadele varem antud heakskiidu. Ta määrab heakskiidu tühistamise jõustumise kuupäeva. Kui organisatsioon soovib sellegipoolest oma eeskirjad jõusse jätta, kaotab ta tunnustatud organisatsiooni staatuse [...]”.

– Registreerimistasu ja liikmemaks

- 12 Vastavalt code rurali artiklile L.553-1 „organisatsioonidel, mis on heaks kiidetud või tunnustatud vastavalt artiklites L.551-1 ja L.552-2 ette nähtud tingimustele, võib Conseil d’État’ arvamuse alusel antud dekreediga olla lubatud nõuda registreerimistasu ja liikmemaksu, mis lähtuvad kas toodete väärtusest või haritava maa pindalast või nende mõlema kombinatsioonist”.
- 13 Code rurali artikkel R*553-2, mis käsitleb tunnustatud tootjarühmi, sätestab, et viimastel „on õigus nõuda kõigilt liikmetelt registreerimistasu, mille suurus on kõigi tootjate jaoks ühetaoline, ja liikmemaksu, mille summa arvutamise aluseks on selle turustatud toodangu väärtus, millega seoses vastav organisatsioon on tunnustatud” ning et „registreerimistasu summa ja liikmemaksu määr ei tohi ületada ülempiiri, mille kehtestab põllumajandusminister otsusega, arvestades põllumajanduse ja toiduainetööstuse suundumuste ja koordineerimise kõrgeima nõukogu arvamust”.
- 14 Code rurali artikkel R*553-5, mis käsitleb tunnustatud tootjarühmade registreerimistasusid ja liikmemakse, näeb ette, et „registreerimistasu summa ja liikmemaksu määr ning nende tasumise kord nähakse ette liikmete korralisel üldkoosolekul”.
- 15 Code rurali artikkel R*553-6 täpsustab ka, et „tootjate piirkondlikul tunnustatud organisatsioonil on õigus nõuda igalt liikmelt registreerimistasu maksmist, ning liikmetelt, kelle puhul on tegemist tunnustatud põllumajanduslike rühmadega, liikmemaksuna teatavat osa nendi endi poolt kogutavatest liikmemaksudest”, ning et „[p]õllumajandusminister võib põllumajanduse ja toiduainetööstuse suundumuste ja koordineerimise kõrgeima nõukogu arvamust arvestades kehtestada organisatsiooni poolt nõutava liikmemaksu maksimumsumma”.
- 16 Code rurali artikli R*553-7 esimeses lõigus on märgitud, et „[k]ui põllumajandustootjate piirkondlik tunnustatud organisatsioon on saanud artikli L.552-2 kohaselt loa kohaldada tema liikmeteks olevate tootjate ja rühmade jaoks koostatud eeskirja või eeskirju kõikidele tema piirkonna tootjatele, siis on kõik tootjad, kelle jaoks see eeskiri on nimetatud laienduse tõttu siduvaks muutunud, kohustatud põllumajandusministri määrusega kehtestatud tingimustel vastavalt artiklile R.553-2 tasuma asjaomasele organisatsioonile kogu liikmemaksu või osa sellest”.

– Haldusasutuse kontroll

- 17 Code rurali artikkel R*553-10 sätestab:

„Kontroll, mida põllumajandusminister tegevusloa saanud piirkondlike organisatsioonide ja tunnustatud tootjarühmade üle teostab, hõlmab eelkõige:

— nimetatud organisatsioonide raamatupidamist ja nende tehingute nõuetekohasust;

- saadud abi, ning eeskätt riigilt, riigiasutustelt, avalik-õiguslikelt asutustelt ja segaosalusega ettevõtjatelt saadud abi kasutamist;
 - artiklite L.551-1 ja L.552-1 alusel vastuvõetud eeskirjade ning kehtivate seaduste ja määruste, eriti pettuste tõkestamise ja standardimisega seotud seaduste ja määruste kohaldamist tootjarühmade, põllumajandustootjate piirkondlike organisatsioonide ja nende liikmeteks olevate organisatsioonide ja tootjate poolt”.
- 18 Sellega seoses näeb code rurali artikkel R*553-13 ette, et „[p]õllumajandusministeeriumi ametnikel, kellel on sellekohane põllumajandusministri luba, on juurdepääs tunnustatud tootjarühmade ja põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide talitustele” ning et nad võivad seal tutvuda kõigi tõendite, kirjade või raamatupidamis- või haldusdokumentidega”. Artiklis R*553-14 on ühtlasi kirjas, et „põllumajandusministeeriumi ametnikud ja teenistujad, ning iseäranis need, kes töötavad pettuste tõkestamise ja kvaliteedikontrolli talituses, kontrollivad koos huvitatud organisatsioonide esindajatega seda, kuidas need organisatsioonid ja põllumajandustootjad kohaldavad nimetatud rühmade ja põllumajandustootjate piirkondlike organisatsioonide vastuvõetud kehtivaid eeskirju”.
- 19 Lõpuks, code rurali artikkel R*553-16 täpsustab, et „kontroll, mida [artikli] R.553-7 alusel teostatakse registreerimistasude ja liikmemaksude üle, peab toimuma vastavalt artiklis R.553-14 ette nähtud tingimustele”.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

- 20 Office National Interprofessionnel des Fruits, des Légumes et de l’Horticulture (riiklik sektoritevaheline puuvilja-, köögivilja- ja aiandusamet; edaspidi „Oniflhor”) on riigi kontrolli all tegutsev avalik-õiguslik tööstus- ja kaubandusasutus, mille eesmärk on eelkõige suurendada majanduslikku tõhusust puu- ja köögiviljasektoris.
- 21 Põllumajandustootjate piirkondlikud organisatsioonid koosnevad kohalikul tasandil konkreetse sektori põllumajandustootjate organisatsioonidest, mida kuni 1999. aastani nimetati „põllumajandustootjate rühmadeks”, ning nende eesmärk on võtta vastu oma kõigi liikmete suhtes kehtivad ühised eeskirjad tootmise, turustamise, hinnakujunduse ja turuleviimise korra ühtlustamiseks.
- 22 Euroopa Ühenduste Komisjon esitas talle laekunud kaebuse põhjal 31. juulil 2002 Prantsuse Vabariigile taotluse saada teavet teatamata riigiabi kohta puu- ja köögiviljasektoris, mida põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide hallatav ja Oniflhori ning tootjaorganisatsioonide liikmemaksude (edaspidi „ettevõtjate osamaksed”) abil rahastatav rakendusfond oli eraldanud põllumajandustootjate organisatsioonidele situatsiooniplaanide alusel. Kõnealuste situatsiooniplaanide eesmärk oli leevendada puu- ja köögivilja lühiajaliste ülepakkumiste mõju, reguleerida ühise kooskõlastatud lähenemise kaudu turgude arengut ning rahastada teatava sektori turuga kohanemiseks mõeldud struktuurseid meetmeid.
- 23 21. oktoobril 2002 toimus komisjoni ja Prantsuse ametiasutuste kohtumine, mille järel viimased esitasid 26. detsembril 2002 teabe, mis kinnitas, et niisugust abi anti alates aastast 1992 kuni aastani 2002. Komisjon nõudis 16. aprillil 2003 kõnealuse abi täieliku loetelu esitamist. Prantsuse ametiasutused vastasid sellele taotlusele 22. juulil 2003.
- 24 Komisjon teavitas 20. juuli 2005. aasta kirjaga Prantsuse Vabariiki oma otsusest alata EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud ametlik uurimismenetlus (edaspidi „algatamisotsus”).

- 25 Menetluse algatamise otsus avaldati 22. septembril 2005. aasta Euroopa Liidu Teatajas (ELT 233, lk 21). Komisjon palus huvitatud isikutel esitada kõnesolevate situatsiooniplaanide raames elluviidud meetmete (edaspidi „vaidlusalused meetmed”) kohta omapoolsed märkused.
- 26 Komisjon sai Prantsuse ametiasutuste märkused 4. oktoobri 2005. aasta kirjaga.
- 27 Lisaks sai ta 20. oktoobril 2005 kirja ühelt huvitatud kolmandalt isikult, puu- ja köögiviljasektori põllumajandustootjate piirkondlike organisatsioonide liidult (Fédération des Comités Economiques Agricoles (Fedecom)), milles eelkõige kirjeldatakse põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide ülesehitust, rahastamisviise ning nende rolli vaidlusaluse abi andmisel; nimetatud kiri edastati Prantsuse ametiasutustele 1. detsembril 2005. Viimased ei vaidlustanud kirjas sisaldunud teavet oma 28. detsembri 2005. aasta kirjas, millega nad muu hulgas andsid loa edastada Fedecomile nende 26. detsembri 2002. aasta ja 22. juuli 2003. aasta kirjad ning tegid paranduse seoses aastal 2002 väljamakstud abi summaga.
- 28 Ametliku uurimismenetluse tulemusel võttis komisjon vastu 28. jaanuari 2009. aasta otsuse K(2009) 203 (lõplik) Prantsusmaa puu- ja köögiviljasektori situatsiooniplaanide kohta (ELT L 127, lk 11; edaspidi „vaidlustatud otsus”).
- 29 Vaidlustatud otsuses leidis komisjon, et situatsiooniplaanide raames põllumajandustootjate organisatsioonidele eraldatud abi näol oli tegemist riigiabiga ning et see abi oli ebaseaduslik ja ühisturuga kokkusobimatu. Niisiis kohustas ta Prantsuse Vabariiki kõnealune abi selle saajatelt koos intressidega tagasi nõudma.

Menetlus ja poolte nõuded

- 30 Prantsuse Vabariik esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 8. aprillil 2009.
- 31 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus (kuues koda) avada suulise menetluse.
- 32 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 23. aprilli 2012. aasta kohtuistungil.
- 33 Prantsuse Vabariik palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus niivõrd, kui see puudutab seda osa vaidlustatud meetmetest, mida rahastati ettevõtjate osamaksete abil;
 - teise võimalusena tühistada vaidlustatud otsus tervikuna;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 34 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta Prantsuse Vabariigi hagi rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja Prantsuse Vabariigilt.

Õiguslik käsitlus

- 35 Prantsuse Vabariik esitab hagi põhjenduseks kaks tühistamisväidet, mis tulenevad esiteks põhjendamiskohustuse rikkumisest ja teiseks õigusnormi rikkumisest, mis seisneb selles, et komisjon kvalifitseeris riigiabiks EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses meetmed, mida rahastati asjaomase sektori vabatahtlike maksete abil.

Esimene väide, et rikutud on põhjendamiskohustust

- 36 Prantsuse Vabariik väidab, et vaidlustatud otsus on puudulikult põhjendatud niivõrd, kui see puudutab seda osa vaidlusalustest meetmetest, mida rahastati ettevõtjate osamaksete abil, sest kui komisjon ei tugine väljakujunenud otsustuspraktikale – nagu käesoleval juhul –, on ta kohustatud esitama oma arutluskäigu üksikasjalikult. Komisjon nimelt ei põhjendanud, miks ta laiendas riigiabi kvalifikatsiooni vabatahtlike maksete abil rahastatud meetmetele.
- 37 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt sõltub põhjendamiskohustuse ulatus asjaomase õigusakti olemusest ja selle vastuvõtmise kontekstist. Põhjendustest peavad selgelt ja ühemõtteliselt selguma õigusakti andnud institutsiooni arutluskäik, et võimaldada ühest küljest liidu kohtul teostada seaduslikkuse kontrolli ning teisest küljest huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid, et oma õigusi kaitsta ja kindlaks teha, kas otsus on sisuliselt põhjendatud. Ei ole nõutud, et põhjendustes oleks täpsustatud kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna seda, kas akti põhjendus vastab EÜ artikli 253 nõuetele, tuleb hinnata mitte üksnes selle sõnastusest lähtudes, vaid akti tausta ning kõiki asjakohast valdkonda reguleerivaid õigusnorme arvestades (Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63; ja Üldkohtu 30. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas T-238/09: Sniace vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 37).
- 38 Eelkõige ei ole komisjon kohustatud võtma seisukohta kõikide argumentide osas, mis huvitatud isikud talle on esitanud. Piisab, kui ta toob välja otsuse ülesehituses olulist tähtsust omavad asjaolud ja õiguslikud kaalutlused (Euroopa Kohtu 1. juuli 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-341/06 P ja C-342/06 P: Chronopost ja La Poste vs. UFEX jt, EKL 2008, lk I-4777, punkt 96, ja Üldkohtu 3. märtsi 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-102/07 ja T-120/07: Freistaat Sachsen jt vs. komisjon, EKL 2010, lk II-585, punkt 180).
- 39 Viimaseks ilmneb kohtupraktikast, et komisjoni väljakujunenud otsustuspraktikaga kooskõlas olevat otsust võib küll põhjendada kokkuvõtlikult, täpsemalt viitega nimetatud praktikale, ent juhul kui otsus erineb oluliselt varasematest otsustest, tuleb komisjonil esitada üksikasjalik põhjendus (Euroopa Kohtu 26. novembri 1975. aasta otsus kohtuasjas 73/74: Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique jt vs. komisjon, EKL 1975, lk 1491, punkt 31, 11. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-295/07 P: komisjon vs. Département du Loiret, EKL 2008, lk I-9363, punkt 44, ja 29. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-521/09 P: Elf Aquitaine vs. komisjon, EKL 2011, lk I-8947, punkt 155).
- 40 Väidet, mis käsitleb vaidlustatud otsuse põhjenduse ebapiisavust, tuleb analüüsida lähtuvalt neist põhimõtetest.
- 41 Praegusel juhul ilmneb vaidlustatud otsusest, et komisjonil tuli esimest korda uurida küsimust, kas rahalised meetmed, mida rahastatakse ühtaegu nii riigi maksete kui ka teatava sektori ettevõtjate vabatahtlike maksete abil, võivad endast kujutada riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses. Niisiis pidi komisjon üksikasjalikult vastama Prantsuse Vabariigi poolt haldusmenetluse käigus esitatud argumentidele, mis puudutasid ettevõtjate maksete käsitamist riigi ressurssidena.
- 42 Kõigepealt uuris komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 24–28 üksikasjalikult vaidlusaluse meetme rahastamismehhanismi. Ta tuvastas, et meetmeid rahastati fondist, mida haldasid põllumajandustootjate piirkondlikud tunnustatud organisatsioonid ning mis toimis samadel põhimõtetel nagu ühenduse abikavad, mis on ette nähtud nõukogu 28. oktoobri 1996. aasta määruse (EÜ) nr 2200/96 puu- ja köögiviljaturu ühise korralduse kohta (EÜT L 297, lk 1; ELT eriväljaanne 3/20, lk 55) artiklis 15, kuivõrd seda rahastati osaliselt riigiabist ja osaliselt tootjate maksetest, mille aluseks oli turustatud puu- ja köögiviljade kogus või väärtus; nimetatud maksed moodustasid 30–50% fondi kogumahust. Tootjaorganisatsioonide maksed rajanesid siiski üksnes vabatahtlikkusel ning haldusamet ei olnud neid kohustuslikuks teinud. Tootjaorganisatsioonid, kes keeldusid osamakseid tegemast, jäid asjaomasest riiklikust abist ilma.

- 43 Lisaks ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendusest 40, et 4. oktoobri 2005. aasta kirjas, milles Prantsuse Vabariik esitas oma märkused otsuse kohta algtada ametlik uurimismenetlus, märkis Prantsusmaa, et situatsiooniplaanide rahastamiseks mõeldud makseid, mida ettevõtjad tegid, ei saa samastada riigi ressurssidega, sest neid tehti vabatahtlikkuse alusel, kuna avalik võim ei olnud neid kohustuslikena laiendanud kõigile asjaomastele tootjaorganisatsioonidele ja kuna põllumajandustootjate piirkondlikud tunnustatud organisatsioonid võisid neid vabalt käsutada.
- 44 Komisjon uuris vaidlustatud otsuse põhjendustes 43–62, kas vaidlusluseid meetmeid võiks kvalifitseerida riigiabiks EÜ artikli 87 lõike 1 sätete tähenduses. Nii märkis ta vaidlustatud otsuse põhjendustes 52–56, et Euroopa Kohtu praktika (Euroopa Kohtu 22. märtsi 1977. aasta otsus kohtuasjas 78/76: Steinike & Weinlig, EKL 1977, lk 595, ja 11. novembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 259/85: Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 1987, lk 4393, punkt 23) kohustab teda selle välja selgitamisel, kas abi kujutab endast riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses, lähtuma vastava abikava tingimustest ja mõjust ning maksete kohustuslikkus või vabatahtlikkus ei mõjuta kuidagi selle põhimõtte kohaldamist. Lisaks uuris ta vaidlustatud otsuse põhjendustes 57–61 riigi ressursside mõistet käsitlevat kohtupraktikat (Euroopa Kohtu 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-345/02: Pearle jt, EKL 2004, lk I-7139, ja Üldkohtu 20. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-136/05: Salvat père & fils jt vs. komisjon, EKL 2007, lk II-4063) ning leidis, et see kohtupraktika ei sea kõnealust põhimõtet kahtluse alla. Lõpuks rõhutas ta vaidlustatud otsuse põhjenduses 61, et olgugi et maksed olid vabatahtlikud, esines käesoleval juhul tugev riigi surve vaidlusluse algatusega liitumiseks. Seetõttu asus ta vaidlustatud otsuse põhjenduses 62 seisukohale, et vaidlusluse meetmete puhul on tegemist riigiabiga EÜ artikli 87 lõike 1 sätete tähenduses.
- 45 Selleks et põhistatult väita, et komisjoni põhjendused ei olnud küllaldased, ei piisa vaid viitamisest asjaolule, et kohtupraktika, millele komisjon vaidlustatud otsuses viitas, puudutas üksnes kohustuslikke makseid. Esiteks tuleb meenutada, et liidu kohus ei olnud kunagi käsitlenud küsimust, kas meetmed, mida rahastatakse ühtaegu nii riigi maksete kui ka teatava sektori ettevõtjate vabatahtlike maksete abil, võivad endast kujutada riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses. Lisaks täpsustas komisjon vaidlustatud otsuses, et tema hinnangul oli kohustuslikke makseid käsitlev kohtupraktika kohaldatav vaidluslusele meetmetele, sest käesoleval juhul oli maksete vabatahtlikkus sisuliselt formaalne, kuna tootjatele avaldati tugevat survet meetmes osalemiseks. Erinevalt sellest, mida väidab Prantsuse Vabariik, ei väära komisjoni arutluskäigu selgust asjaolu, et komisjon tegi selle täpsustuse vaidlustatud otsuse põhjenduses 61, mitte põhjenduse 55 järel.
- 46 Seetõttu ilmneb vaidlustatud otsusest selgelt ja ühemõtteliselt arutluskäik, mida komisjon järgis selleks, et teha kindlaks, kas meetmed, mida rahastatakse ühtaegu nii riigi maksete kui ka teatava sektori ettevõtjate vabatahtlike toetuste abil, võivad tema hinnangul kujutada endast riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses, nii et Üldkohtul on võimalik teostada seaduslikkuse kontrolli ning huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid, et kaitsta oma õigusi ja teha kindlaks, kas otsus on sisuliselt põhjendatud.
- 47 Eelnevast tuleneb, et esimene väide, mille kohaselt vaidlustatud otsus on ebapiisavalt põhjendatud, tuleb tagasi lükata.

Teine väide, et on rikutud õigusnormi, kuivõrd komisjon kvalifitseeris asjaomase sektori vabatahtlike maksete abil rahastatud meetmed riigiabiks EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses

- 48 Prantsuse Vabariik leiab, et komisjon rikkus õigusnormi, kvalifitseerides asjaomase sektori vabatahtlike maksete abil rahastatud meetmed riigiabiks EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.

Haldusmenetluses vaidlustamata jäetud faktiväiteid sisaldavate argumentide vastuvõetavus

- 49 Sissejuhatuseks väidab komisjon, et Prantsuse Vabariik ei saa Üldkohtus vaidlustada Fedecomi 20. oktoobri 2005. aasta märkustes esitatud väiteid, mis puudutavad vastavalt ettevõtjate ja Oniflhori rolli ettevõtjate osamaksete ja vaidlusaluste meetmete summa määratlemisel ja nende meetmete elluviimisel.
- 50 Ta leiab esiteks, et kuivõrd see väide käsitleb kas faktiviga või ilmselt hindamisviga, siis oleks Prantsuse Vabariik pidanud selle tõstatama õigusnormi rikkumist käsitlevast väitest eraldiseisvalt. Prantsuse Vabariigi esitatud menetluskohustustest ilmneb aga, et ta kavatses neid asjaolusid kasutada selleks, et põhjendada väidet, et komisjon rikkus õigusnormi, kvalifitseerides asjaomase sektori vabatahtlike maksete abil rahastatud meetmed riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.
- 51 Teiseks leiab komisjon, et need argumendid on vastuvõetamatud, sest Prantsuse Vabariik ei ole esitanud ühtegi vastuväidet märkustele, mis Fedecom esitas ametliku uurimismenetluse käigus 20. oktoobril 2005.
- 52 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liikmesriik, kes on andnud või soovib anda abi erandina asutamislepingu sätetest, kohustatud tegema menetluse raames, milles ta osaleb, komisjoniga koostööd, mille käigus tuleb liikmesriigil eelkõige esitada tõendeid, mis võimaldavad nimetatud institutsioonil kontrollida, kas taotletava erandi kohaldamise tingimused on täidetud (Euroopa Kohtu 28. aprilli 1993. aasta otsus kohtuasjas C-364/90: Itaalia vs. komisjon, EKL 1993, lk I-2097, punkt 20; Üldkohtu 15. detsembri 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-132/96 ja T-143/96: Freistaat Sachsen jt vs. komisjon, EKL 1999, lk II-3663, punkt 140, ja 11. veebruari 2009. aasta otsus kohtuasjas T-25/07: Iride ja Iride Energia vs. komisjon, EKL 2009, lk II-245, punkt 100). Riigiabi küsimuses tehtud otsuse õiguspärasust tuleb niisiis hinnata seda teavet arvesse võttes, mis oli komisjoni käsutuses otsuse tegemise hetkel (Euroopa Kohtu 11. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-197/99 P: Belgia vs. komisjon, EKL 2003, lk I-8461, punkt 86; vt selle kohta Euroopa Kohtu 10. juuli 1986. aasta otsus kohtuasjas 234/84: Belgia vs. komisjon, EKL 1986, lk 2263, punkt 16). Täpsemalt tähendab see, et kuna riigiabi mõiste vastab objektiivsele olukorrale, mida tuleb hinnata hetkel, kui komisjon teeb oma otsuse, tuleb kohtuliku kontrolli teostamisel arvestada just sel hetkel antud hinnanguid (eespool viidatud kohtuotsus Chronopost ja La Poste vs. UFEX jt, punkt 144). Niisiis võib komisjon teha otsuse selliste faktiliste asjaolude alusel, mis on talle kättesaadavad lõpliku otsuse vastuvõtmise hetkel, isegi kui need on ebaõiged, juhul, kui huvitatud isikud ei esita vastupidist teavet, tingimusel et komisjon on kõnealuste faktiliste asjaolude kohta andnud liikmesriikidele korralduse esitada vajalikku teavet (Üldkohtu 19. oktoobri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-318/00: Freistaat Thüringen vs. komisjon, EKL 2005, lk II-4179, punkt 88).
- 53 Ka nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339) artikli 13 lõike 1 sätetest ilmneb, et komisjon teeb ebaseaduslikku abi käsitleva ametliku uurimismenetluse tulemusel otsuse kättesaadava teabe põhjal, ning eelkõige teabe põhjal, mis liikmesriik on esitanud vastuseks komisjonipoolsele teabe esitamise korraldusele.
- 54 Praegusel juhul ilmneb vaidlustatud otsusest, et Fedecom esitas 20. oktoobril 2005 oma märkused kui kolmas huvitatud isik, eelkõige kirjeldades põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide ülesehitust, rahastamisviise ning nende rolli vaidlusaluse abi andmisel, ning samuti ilmneb vaidlustatud otsusest, et need märkused edastati 1. detsembril 2005 Prantsuse ametiasutustele, andes viimastele teada, et neil on üks kuu aega oma märkuste esitamiseks. Prantsuse ametiasutused ei vaidlustanud seda teavet oma 28. detsembri 2005. aasta kirjas, milles nad muu hulgas andsid loa edastada Fedecomile nende 26. detsembri 2002. aasta ja 22. juuli 2003. aasta kirjad ning tegid paranduse seoses aastal 2002 väljamakstud abi summaga.

- 55 Eespool punktides 52 ja 53 käsitletud põhimõtetest ilmneb, et Prantsuse Vabariik ei saa esimest korda alles kohtumenetluse etapis vaidlustada kolmanda isiku poolt haldusmenetluse käigus esitatud faktiväidete paikapidavust, kui need olid talle juba varem edastatud. Üksnes asjaolust, et ta ei pööranud neile faktilistele asjaoludele tähelepanu, kuna ta nõustus Fedecomi järeldustega, ei piisa haldusmenetluse tulemuslikkuse põhimõttest möödaminekuks.
- 56 Seetõttu tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata argumendid, millega Prantsuse Vabariik vaidlustab Fedecomi 20. oktoobri 2005. aasta märkustes esitatud väited, mis puudutavad vastavalt ettevõtjate ja Oniflhoori rolli ettevõtjate osamaksete ning vaidlusaluste meetmete summa määratlemisel ja nende meetmete elluviimisel.

Mõistet „riigi ressursid” käsitlevad üldpõhimõtted

- 57 Olgu meenutatud, et EÜ artikli 87 lõige 1 tunnistab ühisturuga kokkusobimatuks igasuguse liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antava abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist.
- 58 Selleks et eeliseid saaks pidada kõnealuse artikli tähenduses abiks, peavad need esiteks olema otseselt või kaudselt antud riigi ressurssidest ja teiseks peavad nad olema riigile omistatavad (Euroopa Kohtu 21. märtsi 1991. aasta otsus kohtuasjas C-303/88: Itaalia vs. komisjon, EKL 1991, lk I-1433, punkt 11; 16. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-482/99: Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 2002, lk I-4397, punkt 24, ja 20. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-126/01: GEMO, EKL 2003, lk I-13769, punkt 24).
- 59 Lisaks ilmneb EÜ artikli 87 lõike 1 sõnastusest, et üksnes otseselt või kaudselt riigi ressurssidest antud eeliseid käsitatakse riigiabina. Asjaolu, et selles sättes tehakse vahet „liikmesriigi poolt” antaval abil ja „riigi ressurssidest” antaval abil, ei tähenda, et kõik riigi poolt tagatavad eelised kujutavad endast abi, olgu see siis riigi ressurssidest rahastatud või mitte, vaid selle mõistega soovitakse üksnes hõlmata vahetult nii riigi antud eeliseid kui ka neid eeliseid, mida antakse riigi poolt määratud või asutatud avalik-õigusliku või eraõigusliku isiku kaudu (Euroopa Kohtu 13. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas C-379/98: PreussenElektra, EKL 2001, lk I-2099, punkt 58).
- 60 Lisaks väärrib meenutamist, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et EÜ artikli 87 lõige 1 hõlmab kõiki rahalisi vahendeid, mida avalik sektor võib reaalselt ettevõtjate toetamiseks kasutada, ilma et oleks oluline, kas need vahendid kuuluvad või ei kuulu püsivalt riigi vahendite hulka. Sellest tuleneb, et isegi juhul, kui kõnealusele meetmele vastavad summad ei olnud alaliselt avaliku sektori käsutuses, piisab asjaolust, et need olid pidevalt avaliku kontrolli all ja seega pädevatele riigiasutustele kättesaadavad, et need kvalifitseerida riigi vahenditeks (vt selle kohta Euroopa Kohtu 16. mai 2000. aasta otsus kohtuasjas C-83/98 P: Prantsusmaa vs. Ladbroke Racing ja komisjon, EKL 2000, lk I-3271, punkt 50, ja eespool viidatud 16. mai 2002. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, punkt 37). Samuti ei takista asjaolu, et algselt oli tegemist eraressurssidega, neid käsitamast riigi ressurssidena EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses (vt selle kohta Üldkohtu 12. detsembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-358/94: Air France vs. komisjon, EKL 1996, lk II-2109, punktid 63–65).
- 61 Kohtupraktika kohaselt ei ole ainuüksi asjaolu, et konkreetse sektori teatud ettevõtjatele rakendatavat abikava rahastatakse täielikult või osaliselt maksetest, mis on kehtestatud riigi ametiasutuse poolt ja mis nõutakse sisse asjaomastelt ettevõtjatelt, piisav selleks, et seda abikava mitte pidada riigi poolt antavaks abiks EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses (eespool viidatud Euroopa Kohtu otsus Steinike & Weinlig, punkt 22, ja eespool viidatud 11. novembri 1987. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, punkt 23; vt selle kohta Euroopa Kohtu 2. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 173/73: Itaalia vs. komisjon, EKL 1974, lk 709, punktid 27 ja 35).

- 62 Kuid seevastu on Euroopa Kohus keeldunud kvalifitseerimast riigi ressurssideks vahendeid, mida avalik-õiguslik isik on kogunud üksnes neilt ettevõtjatelt, kes asjaomast abi saavad, juhul kui need vahendid ei ole kunagi olnud riigi ametiasutuste käsutuses ja neid on kasutatud ainult asjaomaste ettevõtjate poolt määratud tegevuse rahastamiseks (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Pearle jt, punktid 36–39).
- 63 Niisiis on riigi ametiasutuste sekkumise ulatus asjaomaste meetmete ja nende rahastamisviisi määratlemisel asjakohane kriteerium selle hindamisel, kas olenemata vaatlusaluste ressursside algsest päritolust on nende puhul tegemist riigi ressurssidega.
- 64 Seda põhimõtet ei sea kahtluse alla seik, et asjaomaste ettevõtjate maksed, mis on mõeldud vaidlusaluste meetmete osaliseks rahastamiseks, on üksnes vabatahtlikud, mitte kohustuslikud. Riigi ametiasutuse sekkumine nendesse maksetesse võib nimelt olla ulatuslik isegi siis, kui tegemist ei ole kohustuslike maksetega.
- 65 Kõigest eelnevast tuleneb, et hindamaks, kas komisjon rikkus õigusnormi, kvalifitseerides vaidlusaluseid meetmeid EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses riigiabiks, tuleb vaadelda riigi ametiasutuse rolli vaatluse all olevate meetmete ja nende rahastamisviiside määratlemisel.
- 66 Hinnates seda, milline oli riigi ametiasutuse roll vaidlusaluste meetmete määratlemisel, peab Üldkohus lähenema terviklikult, ilma et oleks võimalik teha vahet meetmete rahastamisviisi alusel, kuna riigi- ja eramaksed suunati vahet tegemata kokku ühte ja samasse rakendusfondi.

Situatsiooniplaanide süsteemi analüüs

- 67 Eeskätt tuleb analüüsida vaidlusaluste meetmete süsteemi, eelkõige nende rahastamiseks mõeldud riigi- ja eramaksete summa kindlaksmääramist ja nende kasutamistingimuste määratlemist.
- 68 Mis puudutab esiteks vaidlusaluste meetmete rahastamiseks mõeldud, riigi ja ettevõtjate tehtud maksete summat, siis tuleneb toimikust ning eelkõige Fedecomi 20. oktoobri 2005. aasta kirjast, et riigi kontrolli all tegutsev avalik-õiguslik tööstus- ja kaubandusasutus Oniflhor otsustas ainuisikuliselt nii situatsiooniplaanide raames eraldatud summade suuruse kui ka põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide poolt situatsiooniplaanide raames tehtavate maksete suuruse. Maksete suuruse kehtestas Oniflhor otsusega, määrates selle protsendina abi saavate tootjate tegelikult turustatud puu- ja köögiviljade kogusest või väärtusest; makseid kogusid aga iga toote üleriigilise osakonna juures põllumajandustootjate piirkondlikud tunnustatud organisatsioonid, kes kandsid kogutud summad seejärel Oniflhorile üle. Oniflhor täiendas neid summasid riikliku abiga, mis moodustas 50–70% abi kogusummast. Kui tootjad omapoolseid osamakseid ei tasunud, siis Oniflhori eraldatavat abi neile välja ei makstud, vaid põllumajandustootjate piirkondlikud tunnustatud organisatsioonid pidasid selle kinni ning pidid selle Oniflhorile tagastama.
- 69 Erinevalt teistest põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide kogutavatest maksetest ei olnud kõnealused maksed kohustuslikud, mida kinnitab ka tõsisasi, et teatavad tootjaorganisatsioonid keeldusid neid tasumast. Niisiis ei saanud need maksed olla reguleeritud kohustuslike makseid käsitlevate code rurali sätetega.
- 70 Nimelt tuleneb code rurali artiklite R*553-2 ja R*553-6 sätetest, et need käsitlevad ainult registreerimistasu ja liikmemaksu, mille maksmine on tunnustatud tootjarühmade ja tunnustatud põllumajandustootjate piirkondlike organisatsioonide jaoks kohustuslik. Prantsuse Vabariik ei saa niisiis viidata niisuguste tunnustatud tootjarühmade registreerimistasusid ja liikmemakse käsitlevatele eeskirjadele, nagu on määratletud code rurali artiklis R*553-5.

- 71 Ka ei olnud situatsiooniplaanide rahastamiseks mõeldud maksetele kohaldatav code rurali artikkel R* 553-7, mis nägi ette, et kui põllumajandustootjate piirkondlik tunnustatud organisatsioon on saanud loa kohaldada tema liikmeks olevate tootjate ja rühmade jaoks koostatud eeskirja kõikidele tema piirkonna tootjatele, siis on need tootjad, kelle jaoks see eeskiri on ministri määruse abil siduvaks muutunud, kohustatud tasuma asjaomasele organisatsioonile osa või kogu liikmemaksu, mille arvutamise aluseks on turustatud toodangu väärtus. Sellega seoses tuleb meenutada, et kohtupraktika kohaselt loetakse ebaseaduslikuks tootjaorganisatsiooni mittekuuluvate tootjate kohustamine osaleda selle organisatsiooni loodud fondi rahastamises, juhul kui selle kohustuse eesmärk on rahastada ühenduse õigusega vastuolus olevaks loetavaid tegevusi (Euroopa Kohtu 25. novembri 1986. aasta otsus kohtuasjas 218/85: Cerafel, EKL 1986, lk 3513, punkt 22).
- 72 Samuti ei saa Prantsuse Vabariik tugineda määruse nr 2200/96 puu- ja köögiviljaturu ühise korralduse kohta artikli 15 sätetele. Kuigi selle sätte alusel elluviidud rakenduskavasid ühendas situatsiooniplaanidega lihtne tõsiasi, et mõlemaid kaasrahastati riigiasutuse maksete ja tootjaliikmete turustatud puu- ja köögiviljade kogusel või väärtusel põhinevate maksete abil, on selge, et need sätted ei ole kohaldatavad vaidlusalustele meetmetele, vaid üksnes puu- ja köögiviljaturu ühise korralduse raames võetud meetmetele.
- 73 Lõpuks tuleb märkida, et Prantsuse Vabariik ei ole igal juhul esitanud muid tõendeid, mis annaks tunnistust sellest, et tootjad määratlesid ise enda tehtavate maksete summa.
- 74 Kõigest eelnevast tuleneb, et Oniflhor otsustas ainuisikuliselt nii põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide tehtavate maksete summa kui ka situatsiooniplaanide raames eraldatud summade kogusuuruse.
- 75 Teiseks, mis puudutab vaidlusaluste meetmete sisu määratlust ja nende rakendusviise, siis ilmneb toimikust ning eelkõige Fedecomi poolt 20. oktoobril 2005 edastatud teabest, et vaidlusalused meetmed määras kindlaks Oniflhor otsustega, mis kandsid tema direktori ja riigikontrolöri pitsereid, ning et põllumajandustootjate piirkondlikult tunnustatud organisatsioonid ei osalenud nende meetmete sisu kindlaksmääramisel ning neil ei olnud mingit tegutsemisruumi nende elluviimisel.
- 76 Prantsuse Vabariik leiab sellegipoolest, et Oniflhori otsuste ainus eesmärk oli panna kirja nende osamaksete suurus, mida ettevõtjad ja riigiasutused kohustusid tegema.
- 77 Ta väidab, et vaidlusalused meetmed määratlesid ja viisid ellu üksnes ettevõtjad ning et Oniflhori sekkumine seisnes vaid ettevõtjate tehtud otsuste kohaldamises ja nende rahastamises osalemises. Ta rajab oma argumentatsiooni kahele dokumendile, mis esimest korda esitati repliigi etapis ning mille eesmärk on tõendada, et situatsiooniplaanide puhul oli initsiatiiv põllumajandustootjate piirkondlike organisatsioonide käes. Eespoolt punktist 55 ilmneb siiski, et Prantsuse Vabariik ei saa esimest korda alles kohtumenetluse etapis kahtluse alla seada kolmanda isiku poolt haldusmenetluse käigus esitatud faktiväidete tõlevastavust, juhul kui need olid talle juba varem edastatud ning ta ei olnud nende paikapidavust vaidlustanud.
- 78 Igal juhul tuleb rõhutada, et need põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide üleriigiliste osakondade poolt aastal 2001 Oniflhorile saadetud kirjad võimaldavad üksnes järeldada, et rikkumisperioodil esitasid põllumajandustootjate piirkondlikud tunnustatud organisatsioonid kahel korral Oniflhorile ettepanekud meetmete kohta, mida võiks situatsiooniplaanide raames vastu võtta. Nendest ei piisa siiski selleks, et seada kahtluse alla Fedecomi poolt 20. oktoobril 2005 edastatud teave, mille kohaselt põllumajandustootjate piirkondlikel tunnustatud organisatsioonidel puudus pädevus situatsiooniplaanide raames vastuvõetavate meetmete määratlemiseks; see oli üksnes Oniflhori ülesanne.
- 79 Lisaks tuleb rõhutada, et Prantsuse Vabariik möönis oma menetlusdokumentides, et põllumajandustootjate piirkondlikud tunnustatud organisatsioonid olid kohustatud kohaldama situatsiooniplaanide raames ettenähtud meetmeid nii, nagu need olid määratletud Oniflhori direktori otsuses. Asjaolu, et see tingimus on põhjendatud Oniflhori osalemisega kõnealuste meetmete rahastamises, ei mõjuta hinnangut riigiasutuse kontrolli ulatusele nende meetmete elluviimise üle.

- 80 Prantsuse Vabariik märgib viimaseks, et erinevalt kohtuasjast, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus *Air France vs. komisjon* (punkt 65), ei olnud Oniflhoril võimalik ettevõtjate makstud summasid vabalt käsutada, kuna neid haldasid põllumajandustootjate piirkondlikud tunnustatud organisatsioonid. Eespool punktis 60 mainitud Euroopa Kohtu praktikast ilmneb siiski – olgugi et need summad ei olnud pidevalt riigiasutuste valduses – et nende riigi ressurssideks kvalifitseerimiseks piisab asjaolust, et nad olid pidevalt riigi kontrolli all ja seega pädevate riigiasutuste käsutuses.
- 81 Käesolevas asjas oli aga riigil oma valitseva mõju kaudu vaidlusaluste meetmete määratlemisele ja elluviimisele igati võimalik suunata põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonidele eraldatud vahendite kasutamist, et vajaduse korral rahastada teatavate tootjate kasuks antavaid konkreetseid eeliseid.
- 82 Nimelt on tõendatud, et põllumajandustootjate piirkondlikel tunnustatud organisatsioonidel ei olnud mingit tegutsemisruumi Oniflhoril määratletud meetmete elluviimisel.
- 83 Lisaks ilmneb mitmest *code rurali* sättest, et haldusasutusel oli õigus vaidlusaluseid summasid põhjalikult ja pidevalt kontrollida. *Code rurali* artikli R*553-10 sõnastuse kohaselt puudutab kontroll, mida põllumajandusminister põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide üle teostab, eelkõige nende organisatsioonide raamatupidamist ja nende tehingute nõuetekohasust ning samuti saadud riigiabi kasutamist. Sellega seoses näeb artikkel R*553-13 ette, et põllumajandusministeeriumi ametnikel, kellel on sellekohane põllumajandusministri luba, on juurdepääs kõigile põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide talitustele, ning et nad võivad seal tutvuda kõigi tõendite, kirjade või raamatupidamis- või haldusdokumentidega.
- 84 Viimaseks tuleb rõhutada ülekaalukat rolli, mis riigil oli põllumajandustootjate piirkondlikes tunnustatud organisatsioonides, kus teda esindas piirkonnaprefekt. *Code rurali* sätetest ilmneb nimelt, et sama seadustiku artikli R*552-1 alusel põllumajandusministrile riigiabi saamiseks esitatavale tunnustamise taotlusele tuleb vastavalt sama seadustiku artiklile R*552-2 lisada teatavad dokumendid, sealhulgas „[o]rganisatsiooni põhikiri”, mis peab sisaldama punkte, mis näevad ette, et „organisatsiooni vastuvõetud eeskirjad on kohaldatavad alles pärast põllumajandusministri heakskiidu saamist”, „kinnitust, kus on kirjas, mis liiki ja millisel kujul abi organisatsiooni liikmetele vajaduse korral antakse”, ning „nende eeskirjade tekste, mis organisatsioon on vastavalt artiklile L.552-1 vastu võtnud”. Vastavalt *code rurali* artiklile R.552-10 võib põllumajandustootjate piirkondlik tunnustatud organisatsioon uusi eeskirju vastu võtta või juba heakskiidetud eeskirju muuta üksnes põllumajandusministri sõnaselgel nõusolekul. Lisaks näeb *code rurali* artikkel R.552-11 ette, et põllumajandusminister nimetab iga põllumajandustootjate piirkondliku tunnustatud organisatsiooni juurde esindaja, kes täidab asjaomase organisatsiooni juures tehnilise nõustaja ülesandeid, kes osaleb ise või vastavalt põllumajandusministri ettenähtud tingimustele esindaja kaudu organisatsiooni juhatuse koosolekutel ja liikmete üldkoosolekutel ning kes võib nõustada kohapeal või lasta endale edastada kõik organisatsiooni või selle asutuste tegevust puudutavad tõendid ja dokumendid ning keda tuleb pidevalt teavitada kõikidest juhatuse koosolekutel võetud otsustest ja liikmete üldkoosolekutel võetud resolutsioonidest. Samuti näeb põllumajandusministri 30. oktoobri 2000. aasta määruse, mis käsitleb riigi esindamist puu- ja köögiviljasektori põllumajandustootjate piirkondlikes organisatsioonides (*JORF*, 15.11.2000, lk 18079), artikkel 1 ette, et piirkonna prefektil või tema esindajal on õigus osaleda kõigil tunnustatud põllumajandustootjate piirkondlike organisatsioonide juhtorganite otsustuskoosolekutel ning talle edastatakse kõik neil koosolekutel langetatud otsused ja protokollid. Sama määruse artikkel 2 paneb riigi esindajale, kes sel juhul võib kasutada Oniflhoril abi, kohustuse tagada, et neile organisatsioonidele antud ülesandeid täidetakse kooskõlas õigus- ja haldusaktides ettenähtud suunistega, ning näeb ette, et sel eesmärgil viseerib ta kohustuslikus korras enne nende elluviimist kõik organisatsiooni asjaomaste juhtorganite, antud juhul üldkoosoleku või juhatuse otsused ning samuti sõlmitud lepingud, juhul kui nende eesmärk on määrata kindlaks organisatsiooni liikmete kohustused või kui nendega nähakse ette riigi või ühenduse poolt tegevustoetuse või tootmissektoris tehtavate investeeringutena eraldatavate summade kasutamise viisid. Asjaomased otsused kuuluvad täitmisele üksnes juhul, kui need on viseeritud.

- 85 Prantsuse Vabariik on möönnud seda riigi olulist rolli põllumajandustootjate piirkondlike tunnustatud organisatsioonide tegevuses. Asjaolu, et selline roll on seletatav tõsiasjaga, et nimetatud organisatsioonid võivad muuta oma eeskirjad kohustuslikuks kõikidele asjaomase piirkonna tootjatele, ei mõjuta hinnangut riigi kohalolule nendes ettevõtjates.
- 86 Prantsuse Vabariik väidab lisaks, et kuigi piirkonna prefekti esindaja osaleb põllumajandustootjate piirkondliku organisatsiooni juhtorganite koosolekutel, ei osale ta siiski nende organite otsuste langetamises. Samas ilmneb põllumajandusministri 30. oktoobri 2000. aasta määruse artikli 2 eespool viidatud sätetest, et asjaomaste organisatsioonide juhtorganite otsused ning riikliku finantseeringu kasutamise viise puudutavad lepingud kuulusid täitmisele üksnes juhul, kui need olid piirkonna prefekti või tema esindaja poolt viseeritud.
- 87 Kõigest eelnevast tuleneb, et Oniflor otsustas ainuisikuliselt nii situatsiooniplaanide raames rahastatavate finantsmeetmete kui ka nende elluviimise viiside üle, ning et kuigi tunnustatud põllumajandustootjate piirkondlike organisatsioonide ülesanne oli hallata nende meetmete rahastamiseks ettenähtud rakendusfonde, ei olnud neil siiski sealjuures mingit tegutsemisruumi.
- 88 Kokkuvõtteks tuleb asuda seisukohale, et vaidlusaluste meetmete ja nende rahastamisviiside määratlemine oli riigi kontrolli all tegutseva avalik-õiguslik tööstus- ja kaubandusametuse Oniflori pädevuses. Nende meetmete kaudu abi saajatel oli seevastu üksnes võimalus valida, kas osaleda või mitte Oniflori määratletud süsteemis, nõustudes tasuma viimase poolt kehtestatud ettevõtjate osamakseid või keeldudes sellest. Seega tuleb järeldada, et vaidlusaluste meetmete puhul oli tegemist riigiabiga EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.
- 89 Niisiis tuleb tagasi lükata teine väide, mis käsitleb õigusnormi rikkumist seoses riigi ressursside mõistega, ja seetõttu jätta hagi tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 90 Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 91 Kuna Prantsuse Vabariik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Prantsuse Vabariigilt.**

Kanninen

Wahl

Soldevila Frago

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. septembril 2012 Luxembourgis.

Allkirjad